

एकादृष्टिः

• लोकसभानिर्वाचनस्य शेषचरणस्य प्रचारः चरमावस्थायाम्, विभिन्नराजनैतिकदलानां नेतारः समर्थनं प्राप्तुं यथाशक्ति प्रयतन्ते।

• प्रधानमंत्री मोदीमहोदयः अवदत् यत् एतत् लोकसभानिर्वाचनं देशस्य कृते एतादृशं नेतारं निर्वाचयितुं अवसरः अस्ति यः सशक्तं सर्वकारं चालयितुं शक्नोति तथा च विश्वं भारतस्य सामर्थ्यस्य विषये अवगतं कर्तुं शक्नोति।

• केन्द्रेण ४१ सामान्यतया प्रयुक्तानां औषधानां षट् सूत्राणां च मूल्येषु न्यूनता कृता।

• वैश्विक-याचनानुसारं हरितहाइड्रोजननिर्माणसुविधां स्थापयितुं भारतदेशः सज्जः।

• ऋतुविज्ञानविभागेन वायव्यभारते बिहारे च आगामिपञ्चदिनेषु तीव्रतापस्य पूर्वानुमानं कृतम् अस्ति।

• २०२८ तमस्य वर्षस्य लॉस एन्जल्स ओलम्पिकक्रीडायां पदकसङ्ख्यानां विकासार्थं क्रीडामन्त्रालयेन टॉप्स- (TOPS) इत्यस्यां योजनायां त्रयः स्वचैशक्रीडकाः समाविष्टाः।

• थाईलैण्ड् मुक्तबैडमिण्टन पुरुषयुगलक्रीडायां सात्विकसाईराजः रङ्गीरेड्डी, चिराग शेटी च इत्येतयोः युगलम् क्वार्टर् फाइनलपर्यन्तं प्राप्तम्।

• न्यायालयस्य आदेशानुसारं हिमाचलप्रदेशस्य षट् सर्वकारीयक्षेत्रस्य चिकित्सा-महाविद्यालयेषु दिव्याङ्गछात्राणां कृते निःशुल्कशिक्षणस्य सुविधा भविष्यति।

• मुख्यमन्त्री सुखविन्दरसिंहसुकुः उक्तवान् यत् भाजपा केवलं गोनाम्ना एव राजनीतिं कृतवती,

• कंगणारणौतस्य सोनियाघान्धिनः उपरि आक्रमणम्- इटलीदेशस्य महिलायाः हिन्दीभाषायाः ज्ञानं देशस्य संस्कृतिविषये च अवगमनं नास्ति हिन्दीभाषायाः सम्भवतः इटालियनसंस्कृतिः अपि न जानाति।

सिक्किमः प्राकृतिकसौन्दर्येण परिपूर्णः अस्ति- राष्ट्रपतिः मुर्मूः

हिमसंस्कृतवार्ताः- प्रवीण कुमारः।
सिक्किमप्रदेशस्य राजयत्वदिवसः आसीत्। राष्ट्रपतिः द्रौपदी मुर्मूः सिक्किमस्य स्थापनादिवसावसरे जनानां अभिनन्दनं कृतवती। सामाजिकमाध्यमेषु एकस्मिन् व्याख्याने सा

अवदत् यत् सिक्किमम् प्राकृतिकसौन्दर्येण धन्यम् अस्ति यत् तस्य हिमशिखरेषु, सघनवनेषु, जलप्रपातेषु च दृश्यते। राष्ट्रपतिः अवदत् यत् सिक्किम-प्रदेशस्य जनाः स्वजीवनशैल्याः परिश्रमेण च देशस्य विकासे महत्त्वपूर्णं योगदानं दत्तवन्तः। राष्ट्रपतिमुर्मूः राज्यस्य, तस्य जनानां च निरन्तरसमृद्धिबलं च कामनाम् अकरोत्। प्रधानमंत्री नरेन्द्रमोदी अपि सिक्किमस्य स्थापनादिवसस्य अवसरे जनान् अभिनन्दितवान्। सामाजिकमाध्यमेन मोदीमहोदयः अवदत् यत् सिक्किमः प्राकृतिकसौन्दर्यस्य, कर्मठजनानाम् च कृते प्रसिद्धम् अस्ति। सः अवदत् यत् गतवर्षेषु सिक्किम-प्रदेशः जैविककृषेः दिशि स्वकीयः परिचयः दत्तवान्। तेनोक्तं यत् आगामिकाले अपि सिक्किमस्य कल्याणाय सर्वकारः कार्यं करिष्यति।

मोदिनः प्रतिज्ञा अस्ति - विपक्षीजनाः यावत् शक्यं शक्त्याः प्रयोगं कुर्वन्तु नागरिक- संसोधन- अधिनियमम् अपसारयितुं न शक्नुवन्ति

हिमसंस्कृतवार्ता- नवदेहली।
लोकसभानिर्वाचनस्य शेषचरणस्य प्रचारः तीव्रः अभवत्। विभिन्नराजनैतिकदलानां प्रमुखाः नेतारः सभाः, जनसभाः च कुर्वन्ति। प्रधानमंत्री भारतीयजनतापक्षस्य वरिष्ठनेता च नरेन्द्रमोदी उक्तवान् यत् नागरिकतासंशोधनविधेयकम् मोदीप्रतिश्रुतेः दीप्तिमत् उदाहरणम् अस्ति तथा च भाजपा स्वप्रतिज्ञां पूर्यति इति स्पष्टम्। उत्तरप्रदेशस्य जौनपुरे मोदीमहोदयः अवदत् यत् एतत् लोकसभानिर्वाचनं देशस्य कृते एतादृशं

नेतारं निर्वाचयितुं अवसरः अस्ति यः सशक्तं सर्वकारं चालयितुं शक्नोति तथा च विश्वं भारतस्य सामर्थ्यस्य विषये अवगतं कर्तुं शक्नोति। ततः पूर्वं आजमगढमण्डलस्य लालगञ्जक्षेत्रे मोदीमहोदयः अवदत् यत् समाजवादीदलम् काङ्ग्रेसः च एकस्यैव मुद्रायाः द्वौ पक्षौ स्तः, ते च पारिवारिके भ्रष्टाचारे च प्रवृत्ताः सन्ति। भदोही-सभायां सः अवदत् यत् अद्यतन-श्रीनगर-निर्वाचने महता मतदानेन उपत्यकायाः जनानां सुखं दर्शयति। अधुना जम्मू-कश्मीरतः मतबैङ्कराजनीतिः समाप्तं गच्छति। प्रतापगढमण्डले आयोजितायां सभायां मोदीमहोदयेन राज्ये समाजवादीपक्षस्य तृणमूलकाङ्ग्रेसस्य च गठबन्धनस्य दृढतया आलोचना कृता। अद्य बाराबङ्की, फतेहपुरं, हमीरपुरं च निर्वाचनक्षेत्रेषु मोदीमहोदयः त् अपि सभात्रयं सम्बोधयिष्यति।

मौसुमी चक्रवर्ती अखिलभारतीय- रेडियो-इत्यस्य महानिदेशका

भारतीयसूचनासेवायाः वरिष्ठाधिकारिणी, अखिलभारतीयरेडियोसमाचारसेवायाः महानिदेशिका च मौसुमी चक्रवर्ती अपि गतदिवसे अखिलभारतीयरेडियो-इत्यस्य महानिदेशकस्य प्रभारं स्वीकृतवती। १९९१ तमस्य वर्षस्य संवर्गस्य IIS-अधिकारी श्रीमती चक्रवर्ती सूचना-प्रसारण-मन्त्रालयस्य अनेक-माध्यम-सङ्घटनेषु कार्यं कृतवती अस्ति, यत्र प्रेस-सूचना-ब्यूरो, केन्द्रीय-सञ्चार-ब्यूरो च सन्ति दशकत्रयाधिकं यावत् व्याप्तस्य कार्यक्षेत्रे सा मन्त्रिमण्डलस्य सचिवा अस्ति। सा राष्ट्रियमानवाधिकार-आयोगे अपि कार्यं कृतवती अस्ति।

२०२८ तमस्य वर्षस्य लॉस एन्जल्स ओलम्पिकक्रीडायां पदकसङ्ख्या- विकासार्थं क्रीडामन्त्रालयेन TOPS योजनायां त्रयः स्वचैशक्रीडकाः समाविष्टाः

युवाकार्याणां क्रीडामन्त्रालयस्य मिशन ओलम्पिक सेल-एमओसी इत्यनेन स्वचैशक्रीडकाः अनाहतसिंहः, अभयसिंहः, वेलावनसेन्थिलकुमारः च लक्ष्य-ओलम्पिकपोडियमयोजना-TOPS योजनायाः विकाससमूहे समाविष्टाः सन्ति। २०२८ तमस्य वर्षस्य लॉस एन्जल्स ओलम्पिकं मनसि कृत्वा एते क्रीडकाः TOPS योजनायां समाविष्टाः सन्ति।

उपलब्धिः

वैश्विक-याचनानुसारं हरितहाइड्रोजननिर्माण-सुविधां स्थापयितुं भारतदेशः सज्जः

नव-नवीनीकरणीय-ऊर्जा-सचिवः भूपिन्द्रसिंह-भल्लाः गतदिवसे नीदरलैण्ड्-देशस्य रॉटरडैम्-नगरे विश्व-हाइड्रोजन-शिखर-सम्मेलने २०२४-समारोहे वैश्विक-हाइड्रोजन-अर्थव्यवस्थायां प्रमुखां भूमिकां निर्वहणं कर्तुं भारतस्य योगदानस्य महत्त्वे बलं दत्तवान् श्री भल्ला इत्यनेन उक्तं यत् भारतं हरितहाइड्रोजनस्य याचनां पूरयितुं समर्थः अस्ति। वैश्विक-याचनानुसारं हरितहाइड्रोजननिर्माणसुविधां स्थापयितुं भारतदेशः सज्जः वर्तते।

सः नवीकरणीय ऊर्जाक्षेत्रे वैश्विकरूपेण भारतस्य महत्त्वं प्रकाशितवान्, नवीकरणीय ऊर्जायाः देशस्य न्यूनव्ययस्य विषये च बलं दत्तवान्।

सुभाषितम्

असंशयं क्षत्रपरिग्रहक्षमा यदार्यमस्यामभिलाषि मे मनः।
सतां हि सन्देहपदेषु वस्तुषु प्रमाणमन्तःकरणप्रवृत्तयः॥
भावार्थः- जो सज्जन मनुष्य हैं, उन्हें यदि कभी अपने आचरण में या वस्तु में संदेह हो तो उस समय हमारे अंतःकरण की प्रवृत्तियों को प्रमाण समझना चाहिए।

प्रतीकसाठ्ये मुम्बई

सूचना- हिमसंस्कृतवार्ताः दैनिकपत्रे व्याकरणात्मक-अशुद्धिनां कृते सम्बद्धाः पत्रकाराः लेखकाश्च उत्तरदायिनः भविष्यन्ति

कार्यालयः
हिमसंस्कृतम् प्रकाशनम्
जसवां कोटला तहसीलपरिसरस्य सम्मुखे कस्बा कोटला, जिला कांगड़ा हि.प्र.
पत्रव्यवहारसङ्केतः- १७७१११

हिमाचलप्रदेशस्य षट् चिकित्सामहाविद्यालयेषु दिव्याङ्गछात्रेभ्यः प्रदास्यते निःशुल्कशिक्षासुविधा

उच्चन्यायालयस्य आदेशानाम् उल्लङ्घनं भवति स्म

चिकित्साशिक्षाविभागेन अद्यापि तत् कार्यान्वितं नासीत्, अन्येषु सामान्यशिक्षामहाविद्यालयेषु विश्वविद्यालयेषु च निःशुल्कशिक्षायाः सुविधा प्रदत्ता आसीत्। गतवर्षे टाण्डा चिकित्सामहाविद्यालयस्य व्हीलचेयर-उपयोक्ता एमबीबीएस-छात्रा, संस्थया सह सम्बद्धा निकिता चौधरी च न्यायालयस्य आदेशान् कार्यान्वितुं स्वरं उत्थापितवती आसीत्। स्वरं उत्थापयित्वा टाण्डा चिकित्सामहाविद्यालये प्रवेशं प्राप्तवती। परन्तु तस्मात् पूर्ण शिक्षणशुल्कं गृह्यते स्म। सा राज्यस्य प्रथमा चक्रचालक-उपयोक्तृवैद्यः भवितुम् अर्हति। अजय श्रीवास्तवः अवदत् यत् सर्वे चिकित्सामहाविद्यालयाः दिव्याङ्गबालानां कृते ५% आरक्षणं ददति, परन्तु विगत ९ वर्षेभ्यः उच्चन्यायालयस्य आदेशस्य उल्लङ्घनेन तेभ्यः शुल्कमपि गृह्यते स्म। राज्यपालस्य, मुख्यमन्त्रिणः, मुख्यसचिवस्य च समक्षे एषः विषयः उत्थापितः। अस्मिन् दिव्याङ्गछात्रेभ्यः संगृहीतशुल्कस्य प्रतिदानस्य आग्रहः अपि उत्थापितः।

हिमसंस्कृतवार्ता- शिमला। न्यायालयस्य आदेशानुसारं हिमाचलप्रदेशस्य षट् सर्वकारीयक्षेत्रस्य चिकित्सामहाविद्यालयेषु दिव्याङ्गछात्राणां कृते निःशुल्कशिक्षणस्य सुविधा भविष्यति। एतेन सर्वेषु चिकित्सामहाविद्यालयेषु एमबीबीएस, एमडी, नर्सिंग इत्यादीनां पाठ्यक्रमाणाम् शतशः दिव्याङ्गछात्राणां लाभः भविष्यति। अटल-चिकित्सा-एवं-अनुसन्धान-विश्वविद्यालयेन मे १५ दिनाङ्के अस्मिन् विषये आदेशः कृताः। स्वैच्छिकसङ्घटनस्य उमङ्ग फाउण्डेशन- इत्यस्य अध्यक्षः अजयश्रीवास्तवः अवदत् यत् तेन दिव्याङ्गछात्राणां कृते एतां सुविधां प्रदातुं प्रवेशितायाः जनहित-याचिकायां (पी.आई.एल) प्रदेश- उच्चन्यायालयेन २०१५ तमस्य वर्षस्य जूनमासस्य ४ दिनाङ्के राज्यस्य सर्वेषां दिव्याङ्गछात्राणां कृते निःशुल्कशिक्षायाः अधिकारः दत्तः आसीत्।

शतशः दिव्याङ्गः छात्राः लाभं प्राप्स्यन्ति अधुना चिकित्साशिक्षाविभागस्य निर्देशानुसारं अटलचिकित्साशोधविश्वविद्यालयस्य कुलपतिना मई १५ दिनाङ्के आदेशः कृतः यत् षट् चिकित्सामहाविद्यालयेषु १२० दिव्याङ्गः छात्राः एमबीबीएस-अध्ययनं कुर्वन्ति। स्नातकोत्तर, बी.एससी नर्सिंग इत्यादीनां पाठ्यक्रमाणाम् शतशः दिव्याङ्गः छात्राः अपि निःशुल्कशिक्षायाः सुविधायाः लाभं प्राप्स्यन्ति।

कङ्गनारणौतः- धर्माधारितम् आरक्षणं नानुमन्यते भाजपा

हिमसंस्कृतवार्ता- कार्यालयीयः प्रतिनिधिः।

मण्डीसंसदीय-निर्वाचनक्षेत्रस्य भाजपा प्रत्याशी कङ्गनारणौत इत्यनया कुल्लूमण्डलस्य आनी विधानसभाक्षेत्रस्य श्वाङ्गतः गान्धीपरिवारस्य उपरि महत् आक्रमणं कृत्वा उक्तं यत् इटलीदेशस्य महिलायाः हिन्दीभाषायाः ज्ञानं देशस्य संस्कृतिविषये च अवगमनं नास्ति। हिन्दीभाषायाः एकमपि शब्दं न जानाति। सम्भवतः इटालियनसंस्कृतिः अपि न जानाति। देशस्य जनाः एकवारं न अपितु बहुवारं राहुलगान्धीं नाङ्गीकृतवन्तः। माता, काङ्ग्रेसः च प्रतिवर्षं तं प्रारम्भं कुर्वन्ति। सः अनुत्तीर्णः भवति। ततः पुनः प्रक्षेपणं कुर्वन्ति। इदं प्रतीयते यत् एते जनाः देशं स्वस्य सम्पत्तिरूपेण मन्यन्ते। कङ्गना अत्रैव न स्थगितवती, सा पूर्वप्रधानमन्त्री स्व. इन्दिरागान्धीवर्या देशस्य महान् एकाधिकारिणी इति वर्णितवती।

कङ्गना राजीवगान्धीं आकस्मिकं प्रधानमंत्री इति अवदत्

संजयगान्धीमहोदये बलात् नसंबन्धी-इति कर्तुं तथा च पूर्वप्रधानमंत्री स्व. राजीवगान्धिं आकस्मिकप्रधानमन्त्री इति कथयन्ती सा देशं भ्रष्टाचारस्य पङ्के निमज्जयितुं आरोपं कृतवती। कङ्गना उक्तवती यत् यदि राहुलसदृशः कार्टुन् देशस्य प्रधानमन्त्री भवति तर्हि समग्रं विश्वं विपदि भविष्यति। स्वातन्त्र्यानन्तरं सरदारपटेलः जनमतं प्राप्तवान् परन्तु जवाहरलालनेहरू बलात् प्रधानमन्त्रिणः आसने उपविष्टवान्। राहुलगान्धी इव हिमाचले अपि एकः कार्टुनपात्रः अस्ति यः वदति यत् सः राममन्दिरं गतः इति। कङ्गना उक्तवती यत् काङ्ग्रेसपक्षस्य नेतारः दलितानां, महादलितानां, आदिवासीनां च आरक्षणं हत्वा मुसलमानानां कृते दातुम् इच्छन्ति। प्रधानमंत्री मोदी स्वप्राणान् संकटे स्थापित्यापि न च संविधानस्य छेदनं कर्तुं अनुमन्यते न च आरक्षणं हर्तुं अनुमन्यते। भाजपा धर्माधारितं आरक्षणं न अनुमन्यते। सा अवदत् यत् भवतः प्रत्येकं मतं केन्द्रे प्रधानमंत्री नरेन्द्रमोदी इत्यस्य सशक्तं सर्वकारं निर्मास्यति। काङ्ग्रेसपक्षस्य कोऽपि त्रुटिकारणतः पिञ्जं नुदन्ति चेदपि तस्य मतं व्यर्थं भविष्यति इति निश्चितम्। इटालियन् वा फ्रेंचभाषा वा न, किन्तु द्रौपदी मुर्मू इव आदिवासी माता सर्वेषां भगिनीनां सम्मानं वर्धयति।

भाजपाया गोः नाम्ना केवलं राजनीतिः एव कृता- मुख्यमंत्री सुखविन्दरसिंहः

हिमसंस्कृतवार्ता- शिमला। मुख्यमंत्री सुखविन्दरसिंहसुखुः उक्तवान् यत् भाजपा केवलं गोनाम्ना एव राजनीतिं कृतवती, यदा तु वर्तमानकाङ्ग्रेससर्वकारेण गोपालकानां कल्याणाय बहवः योजनाः कृताः। सः अवदत् यत् निर्धनपशूनां समस्यायाः समाधानार्थं राज्यसर्वकारेण निजी-गो-आश्रयस्थानेषु आश्रितानां गोभ्यः प्रदत्तं अनुदानं प्रतिमासं ७०० रुप्यकात् १२०० रुप्यकाणि यावत् वर्धयितुं अपि निर्णयः कृतः। एतस्य अतिरिक्तं राज्ये निराश्रितपशूनां समस्यायाः निवारणाय राज्यस्तरीयं कार्यदलं निर्मितं भविष्यति, यत् कृषकैः स्थानीयसमुदायैः च सह परामर्शं कृत्वा एतान् पशून् गो-अभयारण्येषु गोशालासु च स्थापयितुं स्वपरामर्शं दास्यति। एतस्य प्रावधानम् २०२४-२५ तमस्य वर्षस्य वार्षिके आयव्ययके कृतम् अस्ति। एतानि पदानि निर्धनपशूनां समस्यायाः निवारणे साहाय्यं करिष्यन्ति तथा च कृषकाः पुनः कृषिं प्रति आकृष्टाः भविष्यन्ति। सः अवदत् यत् वर्तमानराज्यसर्वकारः ग्राम्य-अर्थव्यवस्थां सुदृढं कर्तुम् अनेकानि प्रभावीपदानि गृह्णाति येन ग्रामेषु निवसतां जनानां जीवनस्तरः सुदृढः भवितुम् अर्हति। सः अवदत् यत् राज्यस्य प्रायः ९० प्रतिशतं जनाः ग्रामेषु निवसन्ति, तेषां आर्थिकस्थितिं सुदृढां कर्तुं सर्वकारीयनीतयः कार्यक्रमाः च क्रियन्ते। पशुपालनं दुग्धोत्पादनं च प्राकृतिककृषिणा सह सम्बद्धं कृषकाणां आयवृद्धिः सर्वकारेण सुनिश्चिता इति सः अवदत्। मुख्यमंत्री उक्तवान् यत् पशुपालकानां कृते उत्तमजातीयपशवः प्रदातुम् उद्देश्यं कृत्वा सोलनमण्डलस्य दाइलाघाटे कृत्रिमगर्भधारण- प्रशिक्षणकेन्द्रस्य स्थापना भविष्यति, यत्र कृत्रिमगर्भधारणप्रशिक्षणं प्रदत्तं

भविष्यति। सः अवदत् यत् हिमाचलप्रदेशः देशस्य प्रथमं राज्यं यत्र दुग्धस्य समर्थनमूल्यं प्रदत्तं भवति। सः अवदत् यत् राज्यसर्वकारः पशुकृषकाणां कृते गोदुग्धस्य प्रतिलीटरं ४५ रुप्यकाणि, महिषदुग्धस्य प्रतिलीटरं ५५ रुप्यकाणि च समर्थनमूल्यं सुनिश्चितं करोति। मुख्यमंत्री सुखविन्दरसिंहसुखुः उक्तवान् यत् राज्यसर्वकारः कृषकाणां पशुपालकानां च कृते दुग्धजन्यपदार्थानाम् उचितमूल्यानि सुनिश्चितं करिष्यति तथा च दुग्धजन्यपदार्थानाम् गुणवत्तायाः विषये अपि ध्यानं दास्यति। सः अवदत् यत् राज्यस्य युनां मध्ये पशुपालनसम्बद्धं कौशलविकासस्य उद्देश्यं कृत्वा हिमाचलप्रदेश- कौशलविकास-निगमद्वारा नूतनाः कौशलप्रशिक्षण-कार्यक्रमाः आरभ्यन्ते। सः अवदत् यत् दत्तनगरे दुग्धप्रक्रियासंस्थाने ५० सहस्रस्य एलपीडी क्षमतायुक्तम् अतिरिक्तं संयंत्रं आरभ्यते। सः अवदत् यत् ऊना-हमीरपुर-क्षेत्रयोः आधुनिक-प्रौद्योगिक्याः दुग्ध-प्रक्रिया-संस्थानानि स्थापितानि सन्ति येषु प्रायः ५० कोटिरुप्यकाणि व्ययितानि भविष्यन्ति।

न केवलं नेतृत्वम् अपितु निर्वाचनेषु भविष्यं च चिनुत- जयरामठाकुरः

विपक्षस्य नेता जयरामठाकुरः उक्तवान् यत् एषः समयः देशस्य कृते न केवलं नेतृत्वचयनस्य अपितु देशस्य भविष्यस्य चयनस्य अपि समयः अस्ति। एकतः अस्मिन् देशे नरेन्द्रमोदीसदृशः नेता अस्ति, यस्य कृते सर्वे देशवासिनः परिवाराः सन्ति। अपरं तु स्वपरिवारस्य हितं सर्वोपरि मन्यन्ते तादृशाः नेतारः तेषां दलानि च सन्ति। एकतः दशवर्षम् ऐतिहासिकविकासस्य कालः अस्ति। अपरपक्षे दशवर्षेषु ऐतिहासिकं भ्रष्टाचारं कृतवन्तः वंशनेतारः तेषां दलानि च सन्ति। प्रामाणिकं विकासोन्मुखं च नेतृत्वं चयनं कर्तुं एषः समयः अस्ति। जनान् आह्वानं कुर्वन् जयराम ठाकुरः अवदत् यत् देशस्य भविष्यं भवतः एकमतस्य उपरि निर्भरं भवति।

आबकारीविभागेन गृहीता 1.16 लक्षसेटकमिता अवैधमदिरा

हिमसंस्कृतवार्ता- लोकसभानिर्वाचनं दृष्ट्वा आबकारीविभागेन विगतसप्ताहद्वये सिरमौरः, सोलनम्, हमीरपुरम्, काङ्गड़ा, शिमला, कुल्लूः, मण्डी इत्यादिषु जनपदेषु अवैधमद्यव्यापारस्य विरुद्धं कार्यविधिं कृत्वा १,१६,६२१ सेटकमितं अवैधमद्यं लाहनं चेति गृहीता अस्ति। आबकारी आयुक्तः डॉ. युनुसः गतदिवसे अवदत् यत् लोकसभानिर्वाचनस्य अधिसूचनायाः प्रकाशनानन्तरं विभागेन राज्यस्य सर्वेषु जनपदेषु कार्यदलदलानि, उड्डयनदलानि (एफएफएस) च निर्मितानि। विभागस्य ५९ दलानि राज्ये निरन्तरं निरीक्षणं कुर्वन्ति, कार्यविधिं च कुर्वन्ति। आयुक्तः अवदत् यत् समीपस्थराज्यानां नोडल-अधिकारिभिः सह समन्वयं कृत्वा अपि कार्यविधिः क्रियते। विभागस्य कार्यदलं सीमाक्षेत्रेषु अवैधमद्यस्य संग्रहणं कर्तुं सम्बद्धानां जनानां विरुद्धं अपि दृढकार्याणि कुर्वन् अस्ति। सः अवदत् यत् अद्यैव गुप्तसूचनायाः आधारेण सिरमौर मण्डले विभागस्य दलेन पांवटासाहबस्य समीपे खाराग्रामस्य सघनवनेषु प्रायः १३ किलोमीटर् यावत् गहनं अन्वेषणकार्यक्रमं कृत्वा अवैधमद्यभट्टीनां, अस्मिन् व्यवसाय-सम्बद्धानां जनानां च ग्रहणं कृतम्। दलेन विभिन्नस्थानेषु अवैधमद्यस्य भट्टी, मद्यपूरितानि पात्राणि च ग्रहीतानि। विभागीयदलेन कस्यापि अप्रियघटनायाः पूर्वं शीघ्रं कार्यविधिं कृत्वा हिमाचलप्रदेश आबकारीविधानं-२०११ इत्यस्य

अनुसारं प्रायः ६१,००० सेटकस्य अवैध लाहनस्य नाशः कृतः। अस्य अनुमानितमूल्यं ६१ लक्षरूप्यकाणि अस्ति। डॉ. युनुसः उक्तवान् यत् विगत २ सप्ताहेषु आबकारी विभागेन जिला सिरमौरे ६३५१५ सेटकं, हमीरपुरे १०८२४ सेटकं, सोलने १८०२० सेटकं, कांगड़ायां २३१६ सेटकं, कुल्लौ, १२७१ सेटकं, शिमलायां १५२६ सेटकं, मण्ड्यां ७६८ सेटकं, चम्ब्यां ३२४ सेटकम् अवैधमद्यं ग्रहीतम् अस्ति। अवैधमद्यस्य करचोरीप्रकरणेषु विभागः शून्यसहिष्णुतायाः नीतिं सुनिश्चितं करोति इति सः अवदत्। विभागेन अद्यैव २,४९,००० रूप्यकाणां ३ किलोग्रामं रजतम् अपि ग्रहीतमस्ति। सः अवदत् यत् हिमाचलप्रदेशे स्वतन्त्रं निष्पक्षं च निर्वाचनं दृष्ट्वा किमपि प्रकारस्य अवैधक्रियाकलापं निवारयितुं विभागः सीमाराज्यानाम् आबकारी अधिकारिभिः सह हिमाचलपुलिसैः सह समन्वयं कृत्वा नियमानुसारं कार्यविधिं करिष्यति। आबकारी आयुक्तः नागरिकेभ्यः आग्रहं कृतवान् यत् अवैधमद्यस्य, मुक्तवस्तुनाञ्च प्रकरणानि यथा शीघ्रं तेषां समीपं आगच्छन्ति तथा तत्क्षणं निशुल्कदूरवाणीक्रमांकः १८००१८०८०६२, दूरभाषसङ्ख्या ०१७७-२६२०४२६, व्हाट्सएप्प नम्बर ९४१८३-३१४२६ इत्येतेषु सूचनां दातुं शक्नुवन्ति येन किमपि प्रकारस्य अवैधकार्याणि स्थगितुं शक्यन्ते।

शैक्षणिकगतिविधयः संस्कृतविद्यालये भुवनेश्वर्या नवप्रवेशकानां कृते अभिनन्दनसमारोहः

हिमसंस्कृतवार्ता:- आचार्य नवीन ममगाई, उत्तराखण्ड पौडी गढवालः

१६ षोडश दिनाङ्के गुरुवासरे ब्रिगेडियर विद्याधर जुयालसंस्कृतविद्यालये त्रिचत्वारिंशत् (४३) नवप्रवेश छात्राणाम् अभिनन्दनसमारोहः महता उत्साहेन आयोजितः। यस्मिन् सर्वे नवछात्राः स्वप्रतिभां प्रदर्शितवन्तः। कार्यक्रमे विभिन्नाः सांस्कृतिकाः कार्यक्रमाः आयोजिताः आसन् तत्र शिक्षकाः स्वविचारं प्रस्तुतवन्तः, सर्वेषां छात्राणां मार्गदर्शनं च कृतवन्तः। विद्यालयस्य प्रबन्धकः राजेन्द्र जुयालवर्येण कार्यक्रमस्य आयोजनाय शिक्षकाणां प्रशंसां अकरोत्। विद्यालयस्य प्रधानाचार्य अनसुया प्रसादः, उपाचार्य नवीन जुयालवर्येण छात्रान् उक्तवान् यत् समेषां छात्राणां सौभाग्यमस्ति अध्यनाय एतादृशम् उत्तमोत्तमम् अवसरं प्राप्तमस्ति, अनेन पूर्णमनोयोगेन अध्ययनं कुर्वन्तु। आचार्य नवीन ममगाई छात्रान् नियमितदिनचर्यायाः महत्त्वं ज्ञापयन् सर्वैः सदैव अनुसरणं च कर्तव्यम् इति अवदत्। अस्मिन् अवसरे अनुप कुकरेती, ईशानः, कमलदीपः, आशीष डबरालः नीरजः, अंकित इत्यादयः शिक्षकाः अपि सर्वेषां छात्राणां मार्गदर्शनं कृतवन्तः कार्यक्रमे नवप्रवेशकानां सह सर्वेषां छात्राणां मध्ये महदुत्साहः आसीत्।

"सीबीएसई" इत्यस्य दशमद्वादशरीक्षायाम् अटल- उत्कृष्ट- शासकीय- अन्तर्महाविद्यालय- कण्वाघाट्याः छात्राणां उत्कृष्टप्रदर्शनम्

हिमसंस्कृतवार्ता:- कुलदीपमैन्दोला, कोटद्वारम्

सद्यः एव सीबीएसई इति परिषद्परीक्षायां कण्वाघाटी-नगरस्य अटल- उत्कृष्ट- सर्वकारी- अन्तर- महाविद्यालयस्य छात्राः उत्तमं प्रदर्शनं दत्त्वा विद्यालयाय गौरवम् आनयन्। दशमश्रेण्यां ९८%, १२ कक्षायां ९७.५% च उत्तीर्णप्रतिशतं प्राप्य विद्यालयः न केवलं पूर्वविक्रमं अतिक्रान्तवान्, अपितु क्षेत्रे शैक्षिकसफलतायाः दीपं प्रसारितवन्तः। प्रधानाचार्यः रमाकान्त कुकरेती छात्राणाम् उपलब्धौ अपारं प्रसन्नतां प्रकटयन् छात्राणां समर्पणं, परिश्रमं, विद्यालयस्य अथकप्रयत्नेन च सफलतायाः कारणं दत्तवान्। प्राचार्यः टिप्पणीं कृतवान् यत् एषः उत्तमः परिणामः अस्माकं छात्राणां शिक्षकाणां च शैक्षणिक- उत्कृष्टतायाः प्रतिबद्धतां प्रतिबिम्बयति। सर्वोच्चश्रेण्यां १२- विज्ञानस्य कुमारी सुषमा, १२- कलातः कुमारी जिज्ञासा, दशमस्य प्रशांत जखमोला च अभिलेखं कृतवन्तः। अस्मिन् अवसरे अभिभावकाः अपि अस्याः उपलब्धेः कृते विद्यालयप्रशासनम् अभिनन्दितवन्तः।

अभितः अनयत्। मेघनादेन रणात् बलात् नीयमानं तं देवेन्द्रं दृष्ट्वा देवाः सर्वे किञ्चु स्यादिति अचिन्तयन्। सः मायावी मेघनादः न दृश्यते स्म। देवेन्द्रः विद्यावान् सन्नपि तेन मेघनादेन बलात् मायया अपहृतः अभवत् इति दृष्ट्वा सुराः सर्वे शरवर्षैः रावणं विमुखीकृत्य तम् अवाकिरन्। शत्रुभिः अर्दितः आदित्यान् वसून् च समासाद्य योद्धुम् अशक्तः रावणः अत्यन्तं व्यथितः अभवत्। प्रहारैः जर्जरकृतं परिम्लानं रावणं दृष्ट्वा मेघनादः अब्रवीत् हे तात! रणकर्म निवर्तताम्। इदानीं स्वस्थः भूत्वा आगच्छ! वयं रणे जयं प्राप्तवन्तः। सुरसैन्यस्य त्रैलोक्यस्य यः प्रभुः सः देवराजः मया गृहीतः अभूत्। अतः वृथा परिश्रमेण कः लाभः? मेघनादस्य तद् वचनं श्रुत्वा वासवहीनाः देवाः युद्धकर्मणः निवृत्ताः भूत्वा अगच्छन्। पुत्रस्य वचनं श्रुत्वा हृष्टः राक्षसाधिपः रावणः अब्रवीत् हे पुत्र! त्वया स्वपराक्रमेण अद्य त्रिदशपतिः त्रिदशाः च युद्धे निर्जिताः अभूवन्। त्वं हि मम कुलवंशविवर्द्धनः असि। त्वं वासवं रथे आरोप्य सैन्यैः परिवृतः भूत्वा लङ्कां गच्छ। अहं सचिवैः वृतः तव पृष्ठतः आनन्देन गच्छामि। ततः मेघनादः त्रिदशपतिं परिगृह्य लङ्कां प्रति अगच्छत्। राक्षसाधिपः रावणः च कृतसमरान् राक्षसान् विसर्ज्य सचिवैः सह मेघनादस्य पृष्ठतः अगच्छत्।

॥ श्रीरामायणकथा ॥ उत्तरकाण्डम्

(त्रयोविंशः सर्गः) देवैः सह राक्षसानां युद्धम्, देवराजम् इन्द्रं नीत्वा मेघनादस्य लङ्काप्रवेशः। (तृतीयः खण्डः)

तस्मिन् तमसि सञ्जाते बलोन्मत्ताः देवराक्षसाः परस्परं सृद्यन्तः युध्यन्ते स्म, किन्तु देवराजः इन्द्रः, बलवान् रावणः, मेघनादः च तस्मिन् तमोजालवृते मोहं न अगच्छन्। राक्षसः रावणः क्षणात् स्वबलं निहतं दृष्ट्वा क्रोधात् महानादं कुर्वन् रथस्थं सारथिम् अब्रवीत्- शीघ्रं मां शत्रुसैन्यं प्रति नीत्वा गच्छ। अद्यैव सर्वान् त्रिदशान् नानाशस्त्रैः यमक्षयं नाययिष्यामि। अहम् इन्द्रं यमं वरुणं धनदं सर्वान् त्रिदशान् च हत्वा स्वयम् उपरि स्थास्यामि। तस्य तद्वचनं श्रुत्वा सारथिः रथस्य तान् मनोजवान् तुरगान् अचालयत्। रावणस्य तन्निश्चयं ज्ञात्वा देवराजः इन्द्रः समरस्थस्तान् देवान् वाक्यमब्रवीत् हे सुराः! मम वाक्यं शृणुत! युष्माभिः दशग्रीवः जीवन्नेव निगृह्यताम्। सैन्ये अतिबलः वरदानात् सुनिर्भयः सः हन्तुं न शक्यः। ततः देवराजः इन्द्रः रणे रावणं सन्त्यज्य अन्यान् राक्षसान् त्रासयन् युध्यते स्म। राक्षसराजः रावणः तदा देवसैन्यं प्रविश्य निशितैः शरैः देवान् पीडयितुम् अरभत। तद् दृष्ट्वा देवराजः तूर्णम् आगत्य तं न्यवारयत्। राक्षसः रावणः यदा मूर्च्छितः भूत्वा भूमौ अपतत्। एवं देवराजेन रावणं ग्रस्तं दृष्ट्वा दानवराक्षसाः हा! वयं हताः स्मः इति कृत्वा महान्तं नादम् अकुर्वन्। तेषां नादं श्रुत्वा क्रोधमूर्च्छितः मेघनादः रथम् आस्थाय देवसैन्यं प्राविशत्। सः तदा सर्वान् देवान् त्यक्त्वा देवराजं प्रति अधावत्, किन्तु देवराजः तं मायाविनं रिपोः पुत्रं न अपश्यत्। सः मेघनादः देवराजस्य सारथिं मातलिं ताडयित्वा त्रिदशपतिम् इन्द्रम् उत्तमैः शरैः अवाकिरत्। ततः वासवः रथं त्यक्त्वा सारथिं च विसर्ज्य ऐरावतं समारुह्य मेघनादस्य अन्वेषणं कर्तुम् आरभत। परन्तु सः मायाबलवान् मेघनादः अन्तरिक्षे अदृश्यः भूत्वा मायापरिक्षिप्तम् इन्द्रं शरैः विध्वस्तम् अकरोत्। ततः सः मेघनादः इन्द्रं परिश्रान्तं ज्ञात्वा मायया तं बद्ध्वा स्वसैन्यम्

sudha_sathaye@yahoo.com

स्वस्तिकस्य महत्त्वम्?

स्वस्तिक- प्रतीकः-कस्यापि शुभकार्यस्य आरम्भात् पूर्वं हिन्दुधर्मे स्वस्तिकं प्रतीकं कृत्वा तस्य पूजनस्य महत्त्वं वर्तते। एवं कृत्वा कार्यं सफलं भवति इति विश्वासः। स्वस्तिकचिह्नमपि मंगलस्य प्रतीकं मन्यते। स्वस्तिकशब्दः 'सु' 'अस्ति' इति च संयोगः मन्यते। अत्र 'सु' शुभ इत्यर्थः 'अस्ति'। अर्थात् स्वस्तिकस्य मूलार्थः 'शुभम्', 'कल्याणम्' इति। स्वस्तिक युक्तयः समाधानाः। वास्तुशास्त्रे स्वस्तिकं वास्तुप्रतीकं मन्यते। अस्य संरचना तादृशी यत् प्रत्येकं दिशि समानं दृश्यते। गृहस्य वास्तुसंशोधनार्थं स्वस्तिकं प्रयुज्यते। गृहस्य मुख्यद्वारस्य उभयतः, गृहस्य ऊर्ध्वमध्ये च ताम्रस्वस्तिकं स्थापयित्वा सर्वविधं दुष्टप्रभावं दूरं भवति। पञ्चधातुनिर्मितं स्वस्तिकं कृत्वा अभिषेकानन्तरं द्वारचतुष्कोणे स्थापयित्वा उत्तमं परिणामः भवति। नवरत्नं रजते निहितं कृत्वा पूर्वदिशि स्थापयित्वा वास्तुदोषाः दूरीकृताः लक्ष्मीः च प्राप्यते।

प्रथमं समाधानम्:-वास्तुदोषान् दूरीकर्तुं ९ अङ्गुलीदीर्घं विस्तृतं च स्वस्तिकं सिन्दूरेण सह कृत्वा नकारात्मकशक्तिः सकारात्मकरूपेण परिणमति।

द्वितीयः उपायः-शुभधर्मेषु स्वस्तिकं करणीयम्: धार्मिककार्येषु कुंकुम- हरिद्रा- सिन्दूर- निर्मितस्वस्तिकः आत्मतृप्तिम् अयच्छति। उत्सवेषु द्वारस्य बहिः रंगवली कुंकुमं, सिन्दूरम् अथवा रंगवलीनिर्मितस्वस्तिकसहितं शुभं मन्यते। इति कृत्वा देवदेवताः गृहं प्रविशन्ति। गुरुपुष्ये रविपुष्ये वा निर्मितं स्वस्तिकं शान्तिं प्रदाति।

तृतीयः समाधानः-व्यावसायिकवृद्धयर्थम्: यदि भवतः व्यवसाये आपणे वा विक्रयः न वर्धते तर्हि ७ गुरुवासरे पूर्वोत्तरकोणं गंगाजलेन प्रक्षाल्य तत्र शुष्कहरिद्रा स्वस्तिकं कृत्वा पञ्चाचारपूजां कुर्वन्तु। तदनन्तरं तत्र अर्धतोला गुडं समर्पयेत्। अस्य समाधानस्य लाभः भवन्तः प्राप्नुयुः। कार्यस्थले उत्तरदिशि हरिद्रास्वस्तिकं करणं बहु लाभप्रदम्।

चतुर्थः उपायः-स्वस्तिकं कृत्वा यस्य देवस्य मूर्तिः तस्मिन् स्थापिता सद्यः सुखी भवति।

पञ्चमः उपायः-ईश्वरस्य स्थाने स्वस्तिकं कृत्वा पञ्चधान्यं स्थापयित्वा वा दीपं प्रज्वलयित्वा वा अल्पकाले एव इष्टं कार्यं सम्पन्नं भवति। एतदतिरिक्तं मनोरथानां पूर्त्ये मन्दिरे गोमयेन वा कुंकुमेन विपर्यस्तस्वस्तिकं निर्मायते। अथ यदा कामना सिद्धा तदा स्वस्तिकंमूलरूपेण साक्षात् तत्रैव क्रियते।

षष्ठं समाधानम्-सुखी निद्रां प्राप्तुं यदि त्वं रात्रौ चञ्चलः तिष्ठसि। यदि भवान् निद्रां कर्तुम् असमर्थः अस्ति अथवा दुःस्वप्नानि अनुभवति तर्हि निद्रायाः पूर्वं तर्जनीया स्वस्तिकं लिखतु। एषः उपायः भवतः निद्रां सुष्ठु साहाय्यं करिष्यति।

सप्तमः उपायः-पितृपक्षे बालिकाः सज्जं कुर्वन्तः गोमयेन स्वस्तिकं कुर्वन्ति। अनेन गृहे मङ्गलं शान्तिं श्रियं च पितृणाम् आशीर्वादः अपि भवति।

आर्थिकलाभस्य अष्टमः समाधानः-प्रतिदिनं प्रातः जागृत्य विश्वासेन चिन्तयन्तु यत् देवी लक्ष्मी आगन्तुं प्रवृत्ता अस्ति। तदर्थं गृहस्य स्वच्छतां कृत्वा स्नानादिकं कृत्वा वातावरणं सुगन्धितं कुर्वन्तु। ततः ईश्वरं पूजयित्वा अन्ते देहलीं पूजयन्तु। उभयतः स्वस्तिकं कृत्वा पूजयेत्। स्वस्तिकस्य उपरि तण्डुलराशिं कृत्वा प्रत्येकं पुगीफले कलवा बद्ध्वा राशौ उपरि स्थापयन्तु। अस्मात् समाधानात् आर्थिकलाभः भविष्यति।

नवमः उपायः-रक्तपीतवर्णीयः स्वस्तिकः अतीव शुभः भवति। अधिकांशजनाः हरिद्रासहितं स्वस्तिकं कुर्वन्ति। ईशान- उत्तर-मुख- भित्ति- उपरि पीतं-स्वस्तिकं कृत्वा गृहे सुखं शान्तिं च प्राप्यते। यदि भवान् किमपि शुभं कार्यं कर्तुं गच्छति तर्हि रक्तवर्णीयं स्वस्तिकं कुरु। अस्य कृते केसरं, सिन्दूरं, कुंकुमं च उपयुज्यताम्। ..... सुधा साठ्ये मुंबई

पहाड़ी गल्लां हिमसंस्कृतवार्ता:

कुछ तां सोचो मिलावटखोरो

इस ज़माने च बड़ा मुश्किल आ कुछ बी लैणा प्योर बिल्कुल शुद्ध किती नी मिलणा पावें लाइलो जोर मिलावटखोर हर चिजा च करया करदे मिलावट नोटां च बी जाली मिलणे पावें लई लो नवें नकोर

दूधा च बी देखो यूरिया कने शैम्पू मलां दे मसालेयां च बी लकड़िया रा बूरा पां दे सब्जियां कने फल बी कैमिकला ने पकां दे ताई ता अज्ज सब लोक बमारियां ने रहन्दे करलां दे

अज्ज पैसा सब कुछ करायादा आटे च बी आदमी हर कुछ मलायादा दूजे रिया जिंदगिया ते क्या लैणा मरदा तां मरदा रओ होरी री जिंदगी बड़ी सस्ती पैसा ई पैसा कमायादा

दवाईयां च बी बड़ी मिलावट दुनियां क्या करगी बड़ी बड़ी कम्पनियां री दवाईयां बी असर नी करदी मजबूरी ई दवाई तां लैणे ई पौणी जनता रई गी इन्हां कम्पनियां रे बिलां ई भरदी

मखीरा च चीनी देशी घ्यूआ च डालडा मलां दे कोई चारसौ च बेचदा देशी घ्यू कोई अठसौ लगान्दे सस्ता टोलदे सारे गुणवत्ता पर कोई नी जांदा प्योरा रे नावां पर लोकां जो ठगी जां दे

छडी देवा लोको मिलावटखोरी पँजाह लगी गी बमारियां इक्क न इक्क दिन तुहां जो बी करने पौणी त्यारियां पापा री कमाई इत्थी ई रहणी कन्ने नी जाणी खरे कम्म करगे जे तां एई कमाईयां अंत च कन्ने जाणियां

रवींद्र कुमार शर्मा
घुमारवीं
जिला बिलासपुर
7018853800

दशकानाम् अनन्तरं प्रतिस्पर्धितः कपिलसिब्बलः, तदपि क्षेत्रं जित्वा सर्वोच्चन्यायालयस्य अधिवक्ता-सङ्घस्य अध्यक्षः अभवत्।

वरिष्ठ-अधिवक्ता कपिल-सिब्बलः सर्वोच्च- न्यायालय- बार- एसोसिएशन इत्यस्य अध्यक्षः निर्वाचितः। मईमासस्य षोडशतमे दिनाङ्के गुरुवासरे आयोजिते निर्वाचने कपिलसिब्बलः १०६६ मतं प्राप्तवान्। तस्य समीपस्थः प्रतिद्वन्द्वी वरिष्ठ-अधिवक्ता प्रदीप-रायः आसीत्, यः ६८९ मतं प्राप्तवान्। कपिलसिब्बलः दशकद्वयानन्तरम् अस्मिन् निर्वाचने प्रत्याशी आसीत्। इतः पूर्व सः १९९५, १९९७, २००१ च वर्षेषु एससीबीए इत्यस्य अध्यक्षः आसीत्।

परिणामस्य घोषणात् पूर्व बार- एण्ड- बेन्च इत्यस्मै साक्षात्कारे कपिल-सिब्बलः उक्तवान् आसीत् यत् "अधिवक्ताः न्यायस्य शासनं निर्वाहयितुम् एव सन्ति। अधिवक्ताः उद्देश्यं संविधानस्य रक्षणम् एव... अतः यदि भवन्तः राजनीत्या सह बार-सङ्घं सम्मिलितं कुर्वन्ति।" यदि भवन्तः राजनीत्याः आधारेण वितरन्ति न्याय-प्रणालीं, तर्हि भवन्तः वस्तुतः अधिवक्त्वेन स्वकर्तव्यं न निर्वहन्ति।"

अरुणाचलमाहात्म्यम् (उत्तरार्धः) -- ३

कर्मविपाकवर्णनम्

नन्दिकेश्वर उवाच—अस्मिंल्लोके शुद्धसत्वगुणोपेतः मनुष्यः सुदुर्लभः अस्ति। रजोगणतमोगुणोपेताः एव सुलभतया दृग्गोचराः भवन्ति। सात्विकः मनुष्यः तस्य पुण्यशीलत्वात् मुक्तिं प्राप्नोति। अन्येषां कर्मणां वैचित्र्यात् तत्तत्कर्मफलभोगार्थं ब्रह्मदेवेन विविधानां नरकाणां निर्मितः कृता।

ब्रह्महत्यां कुर्वन् मनुष्यः प्रेत्य महारौरवनामकं नरकं प्राप्नोति अथवा गर्दभस्य, शुनः, शूकरस्य अथवा मनुष्येषु चण्डालस्य जन्म प्राप्नोति। सुरापानेन सः रौरवनामकं नरकम् अथवा कृमिकीटपतङ्गतां प्राप्नोति। ब्राह्मणधनस्य अपहारात् सः ब्रह्मराक्षसः भवति। मनुष्यः यद्यत् चोरयेत् अन्यजन्मनि तत्तस्य शून्यं भवेत्। गुरुभार्यागामी नरके खड्गपत्रवने पीडितः भवति पुनश्च नपुंसको भूत्वा जायते। परदारगामी कालसूत्राख्ये नरके पतित्वा यमसेवकैः लोहदण्डैः पीडितः भवति। यः अन्यगृहादीन् अग्निना ज्वललयति सः अग्निदः घोरनामके नरके पतति। अन्यस्मै विषं यच्छन् गरदः इत्युच्यते। सः सुघोरनामके नरके

पतति। पिशुनः महाघोरनामके धर्मनिन्दकः अवीचिनामके मित्रद्रोही करालनाम्नि, हिंसातत्परः भीमनामके, गुप्ततया पापमाचरन् संहारनामके, असत्यवादी भयानकनामके, कूपक्षेत्रादीनाम् अपहर्ता असिघोरनामके, परद्रोही वज्रनामके, मांसाशनं कुर्वन् तरलनामके, मातृपितृद्रोही तीक्ष्णनामके, जपनाशकः तापननामके, अश्वघाती निरुच्छ्वासनामके गोहत्यां कुर्वन् दारुणनरके, भ्रूणहत्यां कुर्वाणः चण्डे, स्त्रीहत्याकृत् कूलकनामके, देवधनापहारी दहननामके, परधनापहारी घोरघोरे नरके पतति।

यमदूताः एतान् पापिजनान् पाशैः बध्नन्ति, दण्डैः ताडयन्ति, शङ्कुभिः विध्यन्ति च। लोहचञ्चुक्तगः कङ्कनामकाः पक्षिणः तीक्ष्णदंष्ट्राः सर्पाः, शुनकाः, व्याघ्राः अन्येऽपि हिंसाः पशुपक्षिणः तान् दशन्ति। नरकेषु पापिनां देहाः शस्त्रैः शकलीक्रियन्ते, दहन्ते, कशाभिः ताडयन्ते, तैलपूरिते कटाहे पच्यन्ते, सूक्ष्मसूचिभिः तुद्यन्ते। यमदूताः पापिभिः दुर्वहान् भारान् वाहयन्ति।

नरकभोगात् अनन्तरं ब्राह्मणघाती क्षयरोगी भूत्वा, सुरापः कृष्णदन्तकः भूत्वा, स्वर्णस्य अपहर्ता कुनखः भूत्वा, गुरुपत्नीगः कुचर्मा भूत्वा, गुरुद्रोही अपस्माररोगी भूत्वा

वेददूषकः चण्डालरूपेण, असत्यं साक्ष्यं कथयन् चक्षुरोगी भूत्वा, सर्वेषामादौ अश्रन् मन्दाग्रिरोगी, विद्यापहारी मूकः भूत्वा, पुस्तकचौरः अन्धरूपेण, परदाररतः पङ्गुः परनिन्दकः बधिरः भूत्वा पुनर्जन्म प्राप्नोति। आचारहीनः वराहो भवति, चौरः जिह्वारोगी भवति, अभ्यागतस्य अतिथेः सत्कारम् अकुर्वन् कपोलरोगी भवति, पर्वकाले स्त्रीगामी मधुमेहग्रस्तः भवति, अभक्ष्यभक्षकः दुर्गन्धमुखः भवति, नीतिमर्यादाम् अननुपालयन् दासः भवति, तडागानाम् आरामाणां वा नाशयिता गर्दभः भवति, वचनं दत्त्वा तदनुसारम् अददानः अल्पायुः भवति, मिथ्यावादी शुनकः भवति, विष्णुद्रोही सरटः शिवद्रोही च मूषकः भवति।

एवं मनुष्यः पापकर्मणां विविधानि फलानि सम्यक् जानीयात्। ज्ञात्वा च तत्तत्पापक्षालनार्थम् अस्मिन्नरुणाचलक्षेत्रे सम्यक् प्रायश्चित्तान् आचरेत्। अनुवर्तयिष्यते...

श्री अभिजित् तोडकरः abhitdkr9@gmail.com